

FENT *a magasban*

Görcsös dühvel feszíti meg a tüdejét, mintha az utóbbi napok minden keserűségét és csalódását akarná kifűjni a füsttel együtt. Pedig már évek óta csak ritkán dohányzott. Most ott ül az éjszaka köré fonódó sötétjében a futballpályányi tetőtérasz sarkában, ahová már semmi sem hallatszik fel a parti zsvajgásából, a cigaretta hamuját ideges mozdulattal próbálja a korláton túlra pöckölni. Laura gyűlölte a füstöt. Martin el is mosolyodik, ahogy arra gondol, már jóval megismerkedésük után egy népszerű kávézóban találkoznak, éppen túl vannak a rendelésen, amikor a két asztallal mögöttük ülő férfitársaság egyik tagja rágyújt. Laura orrcimpái megrezdülnek, azonnal megérzi a füstöt, int a pincérnek, figyelmeztetné-e az urat, ez nem dohányzó hely. A pincér lesütött szemmel, szinte bocsánatot kérve mondja, ennek az úrnak nem tanácsos szólni. Laura arcán egy pillanatra átsuhan az ingerültség, mikor feláll a székéből, már nyugodtnak tűnik, odamegy a társasághoz, udvariasan megkérdezi a férfit, eloltaná-e a cigarettáját, mire a fickó igazi macsó tekintettel végigméri a lányt, gúnyosan vigyorog, azt mondja, nem. Jó akkor majd én, így Laura, és az asztalon álló, ásványvízzel teli pohár tartalmát a hamutartóba önti, ahol a cigaretta füstje úgy tekereg, mint megbűvölt kígyó a furulya hangjára. „Itt nem lehet dohányozni, még magának sem.” Visszasétál az asztalukhoz, közben egy intésével félbevágja Martin mozdulatát, ahogy emelkedne a székéből, menjenek innen, mondja, jót tesz a friss levegő. Kifelé menet még látják, ahogy a férfi szájába helyez egy újabb szál cigarettát.

Martinnak úgyszólván hivatása most az emlékezés, hiszen egy ideje már a komoly tétekkel bíró üzleti tárgyalások legfontosabb pontján hirtelen elkalandozik a figyelme, fogadón a férfivágy elérhetetlen tárgyának számító modell alig félreérthető szavait meg sem hallja, lassan egyetlen célja kiszabadítani emlékei fogságából saját történetét.

A tetőtérasz közepére hatalmas sakktáblát öntöttek fekete és fehér márványból. Olyan sima a felülete, hogy a pincér végigcsúszthat egy pohár viszkít a mezőkön a tábla távolabbi végén töprengő játékosnak anélkül, hogy az ital felszíne megmoccanna. Martin is hallott a legendáról, egy élő bábukkal vívott mérkőzésről, amit valamelyik nagyhatalmú politikus rendezett. Izmos utcagyerekeket fogadtak fel játékosnak komoly pénzekért. A válogatott vendégsereg kötegni nagycímletű bankjegyet hajított az adrenalin-kasszába, hogy lássák, amint a játék brutális szabályait követve a levett gyalogot szenttelen durvasággal szó szerint leüti a tiszt. A félelem alig látható rángása futott végig a mezőn előre lé-

pő fiúkon, ahogy megadóan várták, hogy recsenjen a csont, vörös nyál bukjon ki a felsebzett száj szélén, amint a szemközti kockán álló huszár vagy futó kímélet nélkül, teljes erővel, ököllel az arcukba vág. Állítólag nem játszották végig a partit, mert egy, a társaság számára ismeretlen fehér ruhás fiatal nő finoman félretolta az egyik utcagyereket a fekete mezőről, és szótlánul beállt a helyére. De lehet az is, ezt a legendát csak a hotel tulajdonosa találta ki, hogy hírteltse a mérgegrága helynek.

Martin szórakozottan nézi a távolban a felhőkarcolókat, ablakaikban a felgyulladó kihűnyő fények régi tetris játék villódzásai, csoda, hogy ilyesmit fel tud idézni, de hát éppen a múltja legóját próbálja összerakni, és most arra emlékszik, a testében áramló ismeretlen érzéstől szinte bódult junkievá lett, a szétáradó vágy, sóvárgás lassan a sejtjeibe ivódott. Ahogy elvált Laurától, máris hiányzott a lány. De hiába kereste, szinte alig lehetett elérni, a telefont nem vette föl, e-mailre nem válaszolt, néha tornádóként viharzott át Martin mindennapjain, a férfi észre se vette: fontos teendőit elhanyagolta, mert éppen most van egy aukció, ahol a gyermekotthon javára árvereznek kortárs festményeket, és Laura már ki is nézte azt a remek képet, amire muszáj licitálniuk, vagy hirtelen el kellett rohanniuk egy dzsesszklubba, meghallgatni az újonnan divatosná lett progresszív formációt, és Laura olyan odaadással olvadt eggyé a zene lüktetésével, hogy Martin, aki addig az érzést is alig ismerte, szinte féltékennyé lett a dzsesszmuzsikára.

Aztán a lány eltűnt napokra.

Martin sokáig nem akarta bevallani magának, miért az a szorítás a mellkas táján. Mindig praktikus viszonya volt a nőkhöz. Ő valódi városrészeket akar építeni, szerelemből meg csak légvárak emelhetők, mondta egyszer nagyobb társaságban rideg közömbösséggel, gúny vagy megvetés nem vegyült a hangjába. Róla meg azt mondták mások, olykor irigységgel színezett hangon, nem is szervekből meg szövetekből épül fel, hanem önbizalomból és magabiztosságból. Nemcsak a nők voltak elmaradhatatlan, odaadó szeretői, hanem legelsősorban a siker. Harmincöt éves korára olyan projekteket valósított meg, amelyeket mások még a tervezőasztalon sem mertek álmodni. Használta a sikert és használta a nőket is. De hogy ez a lány nem a finom, fűszeres illatú, bársonyos bőrű használati tárgyak közül való lesz – megérezte azonnal.

Martin feláll, a terasz korlátjára támaszkodik, letekint a mélybe, pillantása éppen a téglalap alakú medencére esik, innen föntről mintha a föld belsejébe nyíló ajtó volna, vízben búvárkodnak az elektromos díszkandeláberék fényei. Odalent a szálloda hatalmas kertjében nagy a nyüzsgés, pincérek cikáznak ide-oda, az emberek apró pontok, leválnak az egyik csoportról, a másikhoz sietnek, mintha sejtek osztódását nézné mikroszkóp alatt, az évtized ünnepeinek bemelegítő akkordjai, az Andromeda Plan hivatalos bemutatója lesz ma. Beszélnie kell, ő a fő attrakció, a tervező és projektmenedzser, az ország történetének legnagyobb városrésze épül, szuperfuturisztikus álmom, évszázadnyi ugrás az időben, beszédével ő indítja el a jövőutazást.

Már az is örömmel töltötte el, hogy Laura egyáltalán hajlandó volt kimenni az építkezésre, hisz egy ideje állandó vitáik voltak a terv miatt, morális fenntartások, utánozta magában a lányt Martin, amit nyíltan nem mert volna tenni. Akkor azonban a sebesség oldja benne a feszültséget, autóversenyzőt játszik, Laura belefeszül az ülésbe, egymásba ékelődnek az út szélén a fák, mérgezőld nyíl rezeg a horizonton, a szédület határán száguldanak, szendregéséből ébred az alkalomleső halál, de a férfi bizonyos benne, Laura érzi, ma nem fog rajta a vész, kifarolva veri fel a port a földszintes irodaépület előtt a luxusautó. Martin a büszke teremtő magabiztosságával mutat körbe a tájban messze elnyúló terepre, a földből éppen kinövő épületekre, markolók harapnak vasfogaikkal a talajba, toronydaruk, őshüllők csontvázai bólogatnak a magasban, távolabb betonmixerek, keverődobjuk, mint sárga óriás rovarok potroha, huppanó teherautókon egymásnak ütődő vasbeton rudak verik az építés ritmusát. Martin lendületesen magyarázza, mi hová épül, funkció és esztétika harmóniájáért lelkesedik, néha a laptopján a 3D-s modellre mutat, használja csak a képzelőerejét, biztatja Laurát, álmodja csak a sűrű betonzsarkofág helyére a színházat, igen, éppen azt, a földből harci lándzsaként kimeredező vasoszlopok köré a maga tengelye körül forgó felhőkarcolót, a mesterséges tó közepére pedig a projekt ékkövét, a hatalmas kagyló formájú épületet, amelyik szétárja héjait a napnak.

Martin a távoli fények játékát bámulja, hagyja, hogy arcára permetezze nyugalmát az este, arra gondol, jóleső érzéssel tölti el később, hogy Laura bevallja, ott, akkor, lenyűgözte Martin lelkesedése, lehegerlő professzionalizmusa, merész kreativitása. „A projektet azért utáltam, jó, talán kicsit kevésbé, miközben téged, mérnök úr, egyszerűen imádtalak.” Martin meg azt utálta, ha a lány mérnök urazta. Az építkezésen ő is úgy érezte, a projekt iránti ellenszenv falából, amit a lány húzott fel magában, sikerült kilazítani pár téglát, talán kicsit lágyított az elutasítás keménységén, amit mindig tapasztalt, ha az épülő városrész szóba került, ezért lepi meg nagyon, hogy később, ahogy az irodában kavargatja kávéját, Laura egyre mélyebbre ereszkedik a hallgatás aknájába, Martin még hitegeti magát, talán azért bosszankodik a lány, mert sikerült megingatni, de Laura arca lassan elfelhősödik, hirtelen élesen annyit mond: ezekkel akkor sem lehet. Martin a távolba mered, mint ha már azt nézné, ahogy egy formát kapott épület gerincén megcsillan a nap, úgy mondja, ezt az álmod csak az ő pénzükön lehet álmodni.

A fekete zászló sarka a szélben himbálódzva beleakadhatott az ereszcsontra rögzítő bilincsébe, redői félkörívben kidudorodnak, távolról úgy fest a színház homlokzatán, mint valami falra szögezett hatalmas hollószárny. Az öltözőben szomorú-bohóc néz Martinra, Laura a sminkjét sem igazította meg, elmázolódott arcán a festék, látszik a lány tekintetén, a mozdulatain, túsul ejtette a keserűség. „A legtehetségesebb rendező volt ebben a rohadt országban. Dolgoztam vele. Néha el se hittem, hogy ilyesmit színházban meg lehet csinálni. Amit ő kihozott egy darabból.” Hangja megbicsaklik, ölében kulcsolja kezét, hüvelykujjait össze-összeüti. „Még nem volt harmincöt. Persze tudom, élj gyorsan, halj meg fiatalon. De ő sokáig akart élni, hogy alkothasson. Olyat, amiről leomlanak a színház falai.” Martin felé fordul, a tekintetét keresi. „A Hamlet felért egy zendüléssel. Mikor elhangzott a mondat, hogy Dánia börtön, percekig zúgott a vastaps. Az igazgató persze másnap levette a darabot, onnantól kezdve nem rendezhetett sehol, még ebben az alternatív színházban sem, mikor el akarta hagyni az országot, kábítószert találtak a bőröndjében, egy időre le is csukták, aztán...”, Laura hirtelen hallgat el, csak az öltöző sarkában álló ventilátor kerregése hallatszik.

Amikor kifelé jönnek a színházból, úgy tűnik, mintha rácsok dölnének az épület oldalára, létrákon nyújtózó munkások cibálják a homlokzatról ernyedten lelógó fekete vásznat. A járdán két szürke öltönyös figyeli az igyekezetet karba tett kézzel. Laura egy ideig bámulja őket, majd közel lép hozzájuk, az arcukba fújja a mondatot. „Mit vétettek, jó barátim, a sorsnak, hogy ideküld benneteket, börtönbe?” Az egyik szürke öltönyös a lány felé fordul, hidegen néz rá. Laura, mintha csak mellékesen, odaveti, „a *Hamlet*-ből van, tudják, az a képesség”.

A kert távolabbi végében elnyújtott sziklakert, idébb geometrikusan formára nyírt bokrok, a gyepen – mint rossz helyen nőtt gombák – apró pontok a pihenőhelynek szánt filagóriák, a pódium, ahol nemsokára beszédét kell megtartania, a medencétől kicsit balra fekszik a kertben, mint valami otffelejttett homokozó forma. Martin szándékosan nem akart a vendégsereggel vegyülni, úgy vélte itt, sok emeletnyi magasságban, közelebb az éghez átgondolhatja, ebben a helyzetben mit is kell cselekednie, közben az elme hálóján megint fennakad egy emlékfoslány, de elhessegeti, kényszeríti magát, hogy most azokra a valóságos pillanatokra emlékezzen, amikor üzleti tárgyalásra siet, a sebáltón dobol az ujjával méregdrága autójában, csúcsforgalom, a járműfalka ideges rángással araszol előrébb, nem szokása, de most belekőnyököl a dudába, oktalanul, hiszen ettől nem mozdul a sor, aztán hirtelen, mintha óriás konzervnyitó vágna nyílást a szardíniásdobozon, közepre megtisztul az út, ő gázt ad, felületesen még oldalt pillant a sorban maradókra, amikor visszakapja a fejét, teljes erejével lép a fékre, sívító csikorgással csúszik a sok százkilónyi vas, szinte füstölnek a kerekek, koppanást hall, a szélvédője előtt idélen szárnyként verdes egy piros kabát, a test kitekert pózban csúszik le a motorháztetőn, szerencsére a lány még reflexszerűen belekapaszkodik a visszapillantó tükörbe, és nem töri össze magát. A bokáját tapogatja, Martin legnagyobb meglepetésére nem kezd kiabálni, nem szidalmazza őt, sőt mintha valami mosolyféle bujkálna az arcán, a visszapillantó tükröt, kimúlt rágcsálót a farkánál fogva, a hátsó ülésre dobja, kérdés nélkül beszáll az elsőre, most már vigyen el az operába, késésben vagyok. Másnap este a Bellevue-ben monoton zsvajgás terí-

ti be a termet, a remegő gyertyaláng visszfénytől árnyak táncolnak a lány arcán, két uja között szórakozottan megpörgeti a desszertes villát, mikor Martin azt mondja, ügyelve nehogy újjazdag hamisság költözzön a hangjába, engesztelés-Capri a koccanásért, a lány szinte hátradönti a székét, úgy kacag, Martin nem tudja eldönteni, a gúny, a csodálkozás, esetleg a megvetés tremolóját hallja, amikor az üzleti telefon végeztével visszaül az asztalhoz, a lány finom mozdulattal felé fordítja a notebookját, egy perce van dönteni, ha entert nyom, holnap a repülőjük már felhőkbe fúrja orrát útban Nápoly felé.

Valaki résnyire nyitja a teraszra vezető tolóajtót, a nyikorgás otrombán vágja ketté az emlékezést, bosszúsán fordul a hang irányába, de már záródik is az ajtó, Martin megint a város felé néz, a távolban az autók és a lámpák egymásba gabalyodó fényei ide-oda verődnek a házak falai között, a fényár széléről szökve leváló nyalábok a mellékutcák takarásában keresnek menedéket.

Szinte most is érzi, üvegbúra ereszkedik köréjük, falai között Laura záporozó szavai, az opera, ő imádjja, pedig mindenki azt hiszi, az opera ciki, hát, amikor a kissé túlsúlyos tenor szerelmi vallomás közben toppant, és száll fel a por a színpadi deszkákból, tényleg nehéz lenne azt mondani, hogy nem poros a műfaj, mondja nevetve, de ő akkor is rajong érte. Tanult énekelni is, de eredetileg szociológiát végzett, a doktorit persze nem engedték befejezni, ő is tett ezért jócskán, ó azok a botrányok, a hangjával játszva teszi ki az idézőjelet, de tudja, főként az apja miatt gáncsolták el, így nincs meg a plecsnije, az utolsónak kiejtett szót megvetésbe burkolja, egyébként a vacak, vaskalapos *Rigoletto*, amit látott, olyan volt, mintha itt a Wellington-bélszín helyett a receptjét szolgálnák fel, dögunalom, papírízű áriázás, pedig abból az operából lehetne egy nagyszabású, proteszt előadást csinálni, ők a színházában biztos, hogy tudnának vele nagyot dobni, majd javasolja a rendezőnek, lázba jön, ide-oda tologatja a szalvétát meg az evőeszközöket, a talpas pohárral imitálja a zsarnok trónját, amit börtönrács választana el a néptől, a fém fűszertartót húzza kordonnak, amúgy persze maga is konzervatív, bök röviden Martin felé, illetve kiszámítható, megint felkacag, mikor ezt mondja, fejét féloldalt döntve, gondolta, hogy a férfi nem nyom entert, persze, hát hogyne, fontos üzleti tárgyalás, de ne bánja, csak provokáció volt, neki is próbái vannak a héten, nem érne rá Hedonisztánra, a színházában valami nagyon izgalmas dolog készül, minden energiáját abba fekteti, csörrenve meghasad a képzeletbeli búra, a pincér váratlan ügytelenséggel földre ejt egy villát, Martin megkönnyebbül a külvilág tolakodó zajától, zsong az elméje, szinte nem érzékeli az időt, a teret, annyira megbabonázza a lány.

A flegmatikus modor, ahogyan a titkárnője az ügyeket intézte, nem szűnt meg ámulatba ejteni Martint. Most is az ő szenttelen előadására emlékszik, utánozhatatlanul monoton hangon ismertette mondandóját, ahogy az unalmas hivatalos leveleket szokta felolvasni. Ő kapta feladatul persze, nézzen utána, mit lehet tudni az alternatív színházról, ahol Laura játszik. A titkárnő először szabadkozik kicsit, azt is szinte rutinból, amiért a vártnál tovább tartott a munka. Némely iratokba először nem engedték betekinteni a hatóságok. Ő ezt nyilvánvalóan nem hagyhatta annyiban, mert mindenképpen tájékozódni akart a társulat gazdasági hátterét, tulajdonviszonyait illetően is. Természetesen megtalálta a módját, hogy elvégezze a feladatot. De nem derült ki semmi különös, kevés pénzből, saját bevételből, adományokból élő magántársulatról van szó, mondja közönyös tárgyilagossággal. Utánanézett a kritikáknak is, pár kis példányszámú lapban rajongó ismertetésekkel találkozott. A kormányajtóban viszont más jellegű cikkeket olvasott. A titkárnő kinyitja a mappáját, mert, mint mondja, ezekből muszáj pontosan idéznie, nem lenne jó, ha ő próbálná összefoglalni a mondatokat. Belemélyed a széthajtott mappába, olvassa. Van, amelyik lapban feltűnési vizketegségben szenvedő amatőrök bohóckodásának nevezték az egyik produkciót, másutt a provokatív semmitmondás tobzódásának, megint másutt ízléstelen blöffnek. De van olyan lap is, a titkárnő ismét belenéz a mappába, amelyik a nemzet testét mételeyként mérgező vérbajos piócáknak nevezi a társulatot. A titkárnő megismétli, hogy ezek természetesen nem az ő szavai. A nő a hóna alá teszi az irattartót, közönyösen néz maga elé. Martin nem tudott betelni titkárnője egykedvűségével. Pontos és lojális volt, nem akart a szeretője lenni, de ha Martin akarta volna, az lett volna, pontosan addig, ameddig Martin kívánja. Régebben úgy hitte, ilyennek kedveli a nőket.

Most sem tagadná, minek hazudna magának, az alternatív produkció hidegen hagyta, a lány viszont minden porcikáját felforrósította, még a körme is lüktetett, ha rá gondolt. Mindenképpen ott akart lenni a bemutatón, késve indul persze, pedig a nap utolsó megbeszélését magyarul nélkül vágja el a közepén, autóval már alig tud átvergődni a sugárút másik végébe, emberek egyre sűrűsödő masszája örvénylik az úton, a Hősök kapujánál már eleven emberfalba ütközik, transzparenszeket emelnek a magasba, az egyik ismert politikus neve után az áll, Ön kényúr!, huh, gondolja, ahogy rést keres az emberek között, a széllal dacoló molinókon olasz és angol feliratokat is lát, bábeli flashmob, a Fucktyrants, a hírhedt nemzetközi brigád lehet, a tettekre kész düh fortyogása körülöttük, a rezsimek nyolc napon túl gyógyuló tekintélyvesztése utánuk, a Mozgalom terénél már beleragad a do-dekafon dudaszimfóniába, felugrat a járdára, pont a megállni tilos tábla alá, lebilincselő parkolás lesz, gyalog próbál átvágni a téren, ha az emberzsilip felnyílik valahol, a második sor azonnal reteszeli az átjárást, indulat gőze gomolyog a házak között, kereplők, dobok vad zaja, sípok visítása és artikulálatlan emberi üvöltés lármája tapad össze fenyegető morajlássá, érződik a levegőben, mint sűrűsödik robbanni kész energiává a harag. Futva próbálja megkerülni a háztömböt, szemberohannak vele a házak, két sarok után szúr a tüdeje, zihálni kezd, ez nem a szokásos edzőtermi futópadozás, menet közben akarja le-tépni a nyakkendőjét, de csak szorosabbra húzza a fojtást, oldalba kapja egy eléhajló ág, izzadság rajzol ábrát az ingére, megáll kifújni magát, csodálkozik, mert most csend uralja a környéket, lehet, csak a szíve dobogása nyomja el a morajlást, torkában homokszemek csikorognak, mire elbotorkál a metróig, amit dupla ráccsal zártak le, nyilván a tüntetés-re igyekvők elől. A színház kilométerekre van innen, megoldhatatlan feladat, Martin sejtí, most nem pusztán egy színházi előadás első felvonását mulasztja el.

Pedig akkor már, Laura kis szerelmi határozója szerint, olyan mágneses erővel vonzódtak egymáshoz, hogy ha egyikük egyszer csak az északi, másikuk a déli sarkon találná magát, összezsugorolnának a föld közepén. „Tisztáson nem fogunk szeretkezni, mert erdőtüz lesz a vége.”

Az előadás utáni szerény fogadáson Laura nem kiabál, nem is gúnyolódik vele, pedig ahogy mondja, ha nem muszáj, nem kapcsol kémélőprogramra, korábban, amikor megtudja, hogy a férfi a tervezője és projekt menedzsere az Andromeda Plan nevű óriásberuházásnak, Martin számára megmagyarázhatatlan ellenszenv sötétíti el a tekintetét. „Arany disznóolat is tervezel bele, ugye? Ezeknek.” Martin értetlenül bámul, a város déli részén, ahol a folyó öböllé szelődül, élete főműve épül, a vágató képzelet csodája a fantázia negyedik dimenziójában, ahogy ő szeret rá gondolni. „Te azt hiszed, a jövő városát építed, csak hogy a jelenben a Tanácsnoknak állítsz emlékművet. Majd vállalom idegenvezetést, dikta-túra jelígyére. Talpnyalóknak kedvezmény.” Martinban kavarnak az emlékek, egyik a másik elé tolakszik, nem tudja felidézni, hol és mikor zajlott le ez a párbeszéd köztük, de mindegy is, azt tudja, hogy akkor azt válaszolja, ezek el fognak tűnni, lehet, hogy csak húsz év múlva, az ő városnegyede meg százhusz év múlva is állni fog. Laura úgy válogat a szavak között, hogy feltétlenül bántót markoljon, hát persze, Martin meg van győződve arról, hogy a bodegáit téglából, habarcsból vagy mifenéből építi, a morál meg sóder. Martin tudja, hogy a lány szándékosan szúr, nem is reagál rá, csak annyit mond, a világ nem azt akarja, hogy megváltsák, hanem azt, hogy olajozottan működtessék. És ő ezen dolgozik. Méghozzá sikeresen. Laura sokáig, átható tekintettel néz rá, lassan, szenttelenül mondja: „Olyan vagy, mint a gyorsliftjeid, átlátszó és programozható”.

A színház előcsarnokában állították fel az asztalokat, a terítők divatos, térdig érő szoknyaként takarják őket, csak bennfentesek járkálnak körülöttük, Laura pár szó után faképnél hagyja Martint, nem törődnek vele, ritka alkalom, hogy nem köré épül a világ, téglából, figyelmen kívül lever egy szendvicset a mellette elimbolygó tálca felé nyúlva, a mindenünnen áramló hangfoszlányokból érthetővé kötegelődik egy párbeszéd. A színészek mesélik hitetlenkedve, többször emlegetve a fantázia szót, hogy az emberek városszerte azt mesélik suttogva, a délutáni tüntetésen a rohamrendőrök valósággal állatias dühvel rontottak a tömegre, amikor a semmiből a legelső sorban termelt egy fiatal, fehér ruhás nő, és a lendülő gumibotok az ég felé meredve megálltak a levegőben, mindenki mozdulatlaná dermedt. És hirtelen csend lett. De hát ez nyilván csak afféle mítosz, az emberek

szeretnek kitalálni ilyesmit, azt a fehér ruhás nőt nem látta senki, mondja az egyik színész, mielőtt a hangja beleolvad a zsvajba.

Akkor leereszkedik közéjük a hallgatás vasfüggönye, és Laura nem is engedi felhúzni egy ideig. Később is akadozott a beszélgetés, mert bár Laura nem hozza szóba Martin munkáját, pontosabban: a megrendelő kilétét, de szinte bármilyen téma kapcsán rövid idő után feszültség vibrál közöttük, Laura időszámítása erre mindig okot ad, ha egy középiskolás emlékéről mesél, hozzáteszi, amikor az a disznó még nem volt hatalmon, vagy ha Martin említi első munkáját még egyetemista korából, Laura pontosít, amikor ezek még nem számolták fel a köztársaságot, mire Martin megjegyzi, ő nem államformában, hanem térformában gondolkodik. Laura villámló tekintete.

Martint nyomasztja a rosszul záródó érzelmi áramkör, igyekszik úgy alakítani a programjait, hogy a kikapcsolódás legyen a főszerep, azt javasolja, menjenek egy jó kis vadvízi evezésre, aztán nemzetközi fotókiállításon találja magát, falmászás helyett az új nagydíjas filmet nézik meg, a programok végeztével autót, taxit mellőzve gyalog indulnak útnak. Laura csak muszájból autózik, utálja, ha be van zárva egy pléhkoporsóba, milyen jellemző az is, ahogy találkoztak, mondja egyszer a lány, a férfi értetlenül néz, hát Martin autóban, ő meg gyalog, így ütköztek egymásba, kuncog Laura. Akkor, emlékszik Martin, kortárs festők tárlatát nézték meg, a kiállítás után szokás szerint gyalog indulnak el, Martin a látottakról beszél, a képzőművészet rokonszakma, csak miniatűrben, mondja, belefeledkezik a modern festészet rejtelmeinek taglalásába, szinte kiselőadást tart, Laura nevet, „eddig is tudtam, hogy vonzódsz a festett világhoz”, Martin arca nem válaszol, a lány kicsit meg is boksolja a karját, „hát az illúziókhöz”, aztán átveszi a szót, persze témáról témára ugrál, szökdécsel az időben, valahol a hatvanas évek hajviseleténél tart, gombafrizura, ismétli vidáman, vagy félórája sétálnak Martin számára alig ismert utcákon, amikor Laura megtorpan egy ház előtt, amelyiket éppen elkezdett kóstolgatni az enyészet. Lakatlanak látszik, némelyik ablaka kitörve, a vakolat erősen mállik a ház oldaláról, Martinak úgy tűnik, mintha valakik szándékosan hagynák, hogy a pusztulás martalékává váljon. Először arra gyanakszik, a lány tudatosan hozta ide, valami célja lehet azzal, hogy egy félig romos épülethez cibál egy híres tervezőt, arra gyanakszik, ironikus élc készülődik, nem tudja pontosan megfejtetni miként is, de nyilván az Andromeda Plan lesz a tárgy, s a gúnyt valamiként a romos házzal való összevetés erősíti majd, gondolja rosszkedvűen, mikor Laura, olyan egyértelmű őszinteséggel, hogy abban egyszerűen lehetetlen kételkedni, azt mondja halkán, „azt hittem, elbontották”. Szinte megigézve nézi a haldokló épületet, tekintete a második emeleti ablakokon siklik ide-oda, fejével a balszárny felé bök végül, ott voltak a szerkesztőség irodái. Az apja szerkesztőségének irodái, teszi hozzá. Nem tudja kitalálni, apja miért mondta neki, hogy a házat már régen lebontották. A Szerkesztő az ő apja, mondja úgy, mint aki felvilágosítja Martint a számára nyilvánvalóan ismeretlen tényről, de természetesnek gondolja, hogy a férfi tudja, kiről beszél. Martin úgy emlékszik most, ha nem is részleteiben, de ismerte a Szerkesztő esetét, hírhedt történet volt, az ellenállás mélyre temetett legendáinak egyike, még a remény korából, a férfi ellenzéki lapot irányított, leleplezték a hatalom törvénytelen, jogtipró természetét, vitriolos cikkeket írtak az ostoba és korrupt rendszer működéséről, hatalmas nimbusz övezte a szikrázóan okos és szellemes zsurnalisztát, míg egyszer csak tisztázatlan körülmények között a lap tulajdonost váltott, rebesgették, az addigi tulajdonost megszarolta a hatalom, az új gazda első dolga volt kirúgni a Szerkesztőt. Soha többet újság közelébe sem mehetett. Még reklámszövegeket sem írhatott, egy nyamvadt dialógust sem valamelyik hülye szappanoperába, mondja Laura indulatosan. Most rosszabb állapotban van, mint ez a ház. Ma is hallhatod a történeteit, pénzért meséli őket a kocsmában. Mindig ugyanazokat. Próbálta ezt a szörnyűséget leállítani, de a csapos elárulta, a törzspiások, azok az élő halottak is pénzt kapnak azért, hogy az apját itassák. Szürke öltönyösök jönnek néha, ellenőrzik, hogy az egykori Szerkesztő eléggé a fenekére néz-e megaláztatás poharának. A látottakról nyilván elégedetten számolnak be a megbízójuknak.

A lány lendületesen tekeri sálját a nyaka köré, rojtjai végigsöprik Martin arcát, hogy valami hollywoodias motívum is legyen a sztoriban, mondja Laura, ifjú korukban együtt szőtték a jövő terveit az egyetemen a Tanácsnokkal, világmegváltó bulik, álmok a szabad-

ságról, fiatalnak lenni nem állapot, hanem zsenialitás, ismerjük, a Tanácsnok meg boszszút állt, amiért az ő apja örökké fiatal akart maradni. Hozzásegítette, hogy a koleszbeli nagy piálásoknak sose legyen vége. De az apja roncsként is többet ér, mint az a sok gyalult gazember összesen. Egy ritka, józanabb pillanatában mondta, tisztában van vele, hogy az alkohol nem válasz, de legalább így azt sem tudja, mi a kérdés. „Hát ezeknek dolgozol”, veti oda Martinnak.

A férfi végtelen ürességet érez, mintha a belső városában az egyik toronyháza bicsaklana alá lassan. Szótlanul lépked Laura mellett.

Martin a lenti nyüzsgést nézi, fentről nem lehet jól kivenni, de bizonyos, hogy vagyont érő estélyi ruhák és öltönyök adnak ott randevút, eljött mindenki, aki számít, Laura úgy mondta volna, aki számít valami előjogra, kegyre, szívességre a rezsimtől, s akire ezért számít a rezsim, nagy kenési szertartás, működjenek csiszoltan a fogaskerekek, pár széket helyeznek a pódiumra, irigyelt kitüntetés helyet foglalni a Tanácsnok mellett, találgatják nyilván odalent, kit húztak ki a hatalmi tombolán. Martin tudja, már nem sok ideje maradt, lassan indulnia kell megtartani a beszédet, nem is játszódhat most más jelenet emlékei színpadán, mint az a koncert utáni epizód, amikor hazafelé hirtelen ötlettől vezérelve a parkon vágnak át, elkerülve a város zaját. Behatolnak a nyári susogásba, pár lépés után rájuk zárul a park háborítatlan nyugalma, a vágató tempóhoz szokott Martin szinte egész testével belefeledkezik a lassúságba, köztéri lámpák fényei bújócskázna a fák lombjai között, bokrok guggolnak a fák tövéhez, a koncertről beszélnek, a karmesterről, aki szinte eggyé vált a zenével, könnyed eleganciájáról, ahogy vezényelte Sosztakovics *V. szimfóniáját*. Martinnak jó kedve van, nem is gondolta volna, hogy ennyire tetszik majd neki a mű, mert azért a modern komolyzene nem a szíve csücske, de Sosztakovics tényleg nagyon különleges. Laura megjegyzi, még az sem volt biztos akkoriban, hogy egyáltalán megszülethet ez a mű, mert Sosztakovicsot támadták Sztálin pribékjei, ami nem volt egy életbiztosítás. Aztán állítólag mégis emléket állított ebben a műben a terror egyik áldozatának. Később meg sokan kollaboránsnak tekintették. Martin akkor mondani akar valamit, de éppen kiérnek a parkból, a széles sugárút túloldalán a Legfelsőbb Mozgalmi Tanács neobarokk épülete, úgy áll, mintha a díszkivilágítás rajzolná bele az este sötétjébe, turisták százai gomolyognak az épület előtt, kattognak a fényképezőgépek, surrognak a kamerák, Laura megragadja Martint, az épület elé vonszolja, kinyújtott karja levegőbe nyúló ág, a palota egyik pontja felé mutat, a Tanácsnok áll az erkélyen, Laura tölcsérszerűen a kezeiből, hangját kieresztve belekiáltja a turistaszongásba, vesszen a zsarnok, elismétli újra, előbb döbbszent némaság, majd páran, helyiek csatlakoznak hozzá, de már szürke fergetegként ront elő a kapu mögül az őrség, Martin bénultan áll, vakuk fényei tükröződnek a szemében.

Másnap izgalomba jön a város. Különös, szinte hihetetlen történetet színeznek az emberek. Martinnak egyik mérnöke meséli, távolságtartó semlegességgel. Mintha csak beszámolna az esetről, és mindegy lenne, ő mit gondol róla. Állítólag késő este kopasz, bakancsos figurák jelentek meg az alternatív színház előtt baseballütőt lóbálva. Senki nem volt már az épületben. A környező házak ablakaiból a függönyök hasadékán át kileső emberek tudták, mi következik. A történet szerint ekkor egy fehér ruhás nő tűnt fel a bejárat előtt, az osztag tagjai szinte lebénultak, mozdulni sem tudtak, majd szótlanul elkullogtak. Senki sem látta a saját szemével az esetet, de mindenki hallotta a történetet valaki mástól. Volt, aki úgy sejtette, talán az új bemutató miatt küldték oda a kopaszokat. A *III. Richárd* zajos siker volt, a lázadás szelleme kísértett. Mások azt mondták, az este a Legfőbb Mozgalmi Tanácsnál történt botrány volt az ok. Szóval nem akar ezzel semmit a mérnök, csak talán jó, ha Martin tudomást szerez a történetről.

Martin most arra gondol, nem lepődik meg akkor, hogy érte jönnek, két szótlan, erős állú férfi, nem tudják, miért, nekik csak az a feladatuk, hogy a Legfelsőbb Mozgalmi Tanács épületébe fuvarozzák, a hatalmas teremben félhomály borong, egyetlen ablakon át téved csak be a fény, a félig leeresztett redőny alatt beszökő napsugár álmétközve csúszik szét a tárgyalóasztal fényes politúrján. A teremben a hatalom émélyítő szaga terjeng. A falakon szigorú tekintetű, sötét arcvonású férfiak portréi, a sarokban díszkarabély, guillotint formázó szivarvágó egy tárlóban. A perspektíva enyészpontján mahagóni íróasztal, mögöt-

te szürke öltöny beszél monoton egykedvűséggel, Martin máskor talán el is aludna, most feszülten hallgatja az öltönnyt, máskor persze felszólítás nélkül keresztbe vetett lábbal zup-pant volna valamelyik székbe, most zakója zsebét gyűrögetve áll a terem végében, cipője orrával ingerli a szőnyeg puhaságát, a szürke öltöny hangokat hallat, a kisasszony elfogadhatatlan magatartása, amiért valamilyen mértékben Martin is felelős, s ami következményeket von maga után, ezért is kell most Martint olyasmire kérniük, amit egyébként nem akarnának, soha nem tapasztalt érzés, ahogy gyomrában összecsomósodik a félelem, de volna mód, darálja tovább a szürke öltöny, megszolgálja a Tanácsnok jóindulatát, tudják, hogy ő, Martin politikai ügyekbe nem ártja magát, de most mégis az látszik az egyetlen megoldásnak, hallgatja a zsongítóan monoton hangot és elcsodálkozik, valami idegenségerzeten túl sohasem félt ezektől, a szürke öltöny köhint egyet, az Andromeda Plan megnyitóján neki, Martinnak kell tartania egy minden bizonnyal nagy hatású beszédet, amelyben hangsúlyosan ki kell emelnie a Mozgalmi Tanács nagylelkűségét, amely nélkül ez a projekt nem jöhetett volna létre, és név szerint kell utalnia a Tanácsnok áldozatkész-ségére és nagyvonalúságára, különben a kisasszony személyes szabadsága, ami nyilván Martinnak is fontos, ezt külön nem is kell hangsúlyozniuk, Martin bénultan figyel, ahogy elvonják a paravánt a valóság elől, hallja, de nem érti a lázadás szót, falra vetülő árnyék bú-jik el a tapéta mintái között, csupa víz az egész teste, rettegésszauna, a taxiban megnyug-szik valamelyest, a visszapillantó tükörre akasztott figura ütemtelen himbálózását figyel, fullasztó meleg van a kocsiban, elbóbiskol.

Mikor találkoznak, némán megölelik egymást, tudja, nem eshetett baja a lánynak, ak-kor nem rendezték volna ezt az egyszerre félelemkeltő és nevetséges színjátékot, mégis do-bol a lelkében az öröm, hogy látja a lányt. Laura végigsimítja a karját, halkan, szinte ép-pen horzsolva a csendet mondja, tudnia kell, itt álmodni sem álmodhat szabadon. Martin fénytelen tekintettel néz rá, beszélnie kell az ünnepségen, mondja, soha nem akart ilyes-mibe keveredni, de most muszáj. Laura a kulcscsomójával játszik szórakozottan, töpreng valamin, a beszédét közvetíteni fogják a televíziók, persze mindegyik ezeknek a kezében van, de lesz ott pár külföldi csatorna is, a mai világban ennyi elég, percek alatt terjed el bármi, még csak hősnek sem kell lennie, csak egy jelet adjon, talán csak annyit mondjon, hogy Dánia börtön. Martin lehajtott fejjel ül, már tudja, alá fog zuhanni a fájdalom kata-kombáiba, nem néz a lányra, Laura hosszú percekig áll a fal mellett, érzékeli, ahogy a fér-fit foglyul ejti a hallgatás, a komódra helyezi a kulcscsomót, lassú léptekkel elindul az aj-tó felé, kinyitja, mielőtt kilép, még visszafordul és annyit mond: „Vedd úgy, hogy egyéj-szakás kaland volt, csak három hónapig tartott”.

Martin tudja, eljött az idő, keresni fogják, ha nem mutatkozik, le kell mennie a kert-be megtartani a beszédet. Ekkor, mintha a semmiből termett volna ott, a tetőterasz túlsó részén egy fehér ruhás nőt pillant meg. Megesküdött volna, hogy az előbb még üres volt a terasz. Fekete haj omlik a vállára, az arcát egy ideig nem lehet látni, aztán a nő Martin felé fordul, szinte béklyóba veri a férfi tekintetét. Martin megigézetten áll, úgy érzi, vég-telen hosszan, de tudja, nincs több ideje, indulnia kell. ■■■